Ч. 220. (391). Львів, Четвер, дня 7. вересня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ пів року	9·— „
„ чверть року	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	3 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописі приймають ся лиш оплачені, а звертають ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакциї, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руська 2.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Мадяри радять.

БУДАПЕШТ (Ткб.). Палата і ґалерії переповнені вже перед 10 год. О год. 11·20 ввійшов президент Беетї, за ним міністри під проводом премієра Тіси.

П. Юст кличе: Прошу подати ся до димісії! — Крайна лівиця повторює той оклик, за те більшість витає премієра оплесками і окликами: Елїен! Гамір триває дальше, хоч президент просить послів, щоб уважали на повагу хвилї.

Президент заявляє, що пп. Поп (Румун), ґр. Аппоні (незав.), ґр. Андраші (оп.), Урманчі (незав.) просили о голос перед приступленем до дневного порядку. Їх прошеню вволено волю.

Передовсім забрав голос президент мінїстрів Тіса. На крайній лівиці вибух знову гамір, який повторював ся протягом промови премієра, так що президент мусїв кілька разів взивати послів до порядку.

Ґр. Тіса заявляє, що може промовляти коротко, о стільки що виповідженє війни Румунією... (Голоси на крайній лївиці: Не виповідженє війни, але лайдацький напад) не наступило, як то є звичаєм між культурними народами, по попередних дипльоматичних переговорах, в котрих би поставлено певні жаданя (постійний гамір на лівиці). Румунія перед зрадливим нападом не ставила жадань. Виповідженє війни доручено у Відни в хвили, як на границї впали вже перші стріли. Поведенє Румунії могло впровадити в блуд кождого і кождого в блуд впровадило. (Крики на крайній лївиці). Що Румунія робила приготованя і що вже майже покінчила, о сїм ми знали, а управи союзних армій поробили відповідні приготованя. Приготованя ті були вже в ході в Болгарії, як і на Угорщині...

Великий гамір на крайній лївиці. Голоси: Чому не в Семигороді?

Також в Семигороді, але наступ Румунії послїдував, заки зарядженя були покінчені. Президент міністрів має в Бозї надію, що Румунію не мине належна судьба. Вірність і єдність союзників засияла тепер красше, як коли иноді.

Голоси на лївици: Покликати гонведів до краю!

Тіса: Також і наші війська посилаємо туди. Вірю непохитно в Бога Угорщини... (гамір на лївици), що геройські чесноти угорського народу, котрі дали вже раду тільки трудностям, також і тепер покажуть ся...

Крики і голоси на крайній лївици: Над Стоходом!

Тіса: В тій війні мусимо всюди побіждати. Як хоробрі угорські війська і гонведи борють ся на російськім фронті, то тим самим бють ся в обороєї Угорщини і Семигороду, так як і наші союзники боронять святої справи нашої вітчини. (Оплески на правици). Мусимо злучити всї наші сили, щоби виперти з Семигороду наїзників. (Довготривалі оклики: Елїен! Крики на лївици!)

П. Поп (Румун) відчитав в імени послів румунської народности заяву, яка стверджує, що Румуни на Угорщині з великим зачудованем довідали ся, що сусїдна Румунія прилучила ся до ворогів монархії. Прямо вірити не хоче ся, що Румунія лучить ся з російською державою, котра найбільше все загрожувала румунській справі. Жовняри румунської народности зложили вже монархії численні докази вірности для престола і вітчини, понесли богато жертв і поносити їх будуть для престола і вітчини. Нечайне виповідженє війни Румунією не може їх ввести в блуд. Румунські посли принеболені були зложити таку заяву не тому, будьто би в монархії хто-небуть міг сумнївати ся що до вірности румунського народу, але тому, що треба було заграничним чинникам пояснити, що вони грубо ошибнули ся, як думали, що війна ся захитає вірностию румунського народу на Угорщині до угорського престола і вітчини. Заяву посла Попа прийняла Палата довготривалими оплесками.

Ґр. Аппоні (сторонництво независимости) висловлює радість в імени свого сторонництва, а як думає і цілого краю, з приводу тої заяви, котра закінчить всї хибні думки заграниці. Нова фаза світової війни збільшує обовязки угорського сойму. Тепер кождий горожанин повинен співділати в боротьбі за оборону свого доброго добробуту перед румунськими рабівниками і стреміти до відзискання нашої землї.

Соймові посли мають обовязок постарати ся о те, щоб забезпечити на дальший час війни все потрібне, аби все дальше в порядку йшло. Того обовязку не можна вже сповнити мовчанкою і оминанєм всякої критики. Бесїдник довго мовчав, головно тому, щоб не зменшити сил в борбі о добробут народу. Перед очима мав велики задачі, котрі треба розсліддити. Події послїдних днїв доказали однак, що особи, які нинї стоять при кермі, не повинні дальше без контролї виконувати своєї диктатури. Дорогою поважної критики треба поробити приготованя і впровадити конечні зміни. Бесїдник сподїє ся, що знайде ся на то спосіб, не може однак вже мовчати, як бачить похибки. Припускає, що в

Гей у поли жито...

Вибирають ся жінки до своїх чоловіків до „фронту“. Два роки минає, як не бачили своїх рідних, отже бідні жінки допросились „перепусток“, та йдуть самі „на війну“, аби побачитись з чоловіками хоть ще раз, бо хто знає, що завтра буде...

Ціла товпа жінок — з клунками на плечах — йде від села до села — в напрямі державної границї, бо там, як чули, стоять їх чоловіки на позиції.

Радують ся, сміють ся бо ось-ось, по довгих двох роках тяжкої розлуки, зійдуть ся зі своїми чоловіками... А вжеж найбільше радуєть ся Маруся, молода жінка Івана Бордуляка, бо може жадна так не тужила за своїм чоловіком, як вона. Другі йшли заміж для майна, для достатків, для того, що такий порядок в громаді: дружитись, аби було кому робити на господарстві.

Маруся бідна була, сирота, мала лиш вроду... Іван зарібником був, бурлакою безталанним. Полюбились обоє щиро та одружились. І добре їм було, бо не там щастє не там доля, де богаті люди, хто зійдеть ся по любови — тому гаразд буде!

Мали двоє діточок, росли як квіти у чистім поли, а бідні родичі працювали та тішились своїм щастєм. Прийшла вкінци світова заверуха — та розділила їх. Він пішов у світ, на війну, а вона лишилась на гірку долю сама. Тужила й бідила довгі два роки... Іван бував у Сербії, на італійськім фронті, — все далеко від неї. Ранений дістав ся до шпиталю, виздоровів і тепер є ось тут на східнім фронті.

Пише до неї: Марусю! Я близько тебе. Рада би душа до раю... Як можеш, старай ся, та прийди до мене.

І ось вона йде, сміеть ся, жартує, бо ніхто не знає, як вона дуже рада бачити свого Івасечка.

Під вечір прийшли жінки до якоїсь команди; тут кажуть їм ждати, бо далї не можна йти. За селом недалечко — ліс; там за лїсом нашi окопи.

Тихо, лиш від часу до часу залунає стріл, та довшим відгомоном понесе ся по лїсу. Стада круків кружать понад верхи дерев, а полевими дорогами снують ся тихі сумні ряди тренів, там і назад.

Жінки подали в команді імена своїх чоловіків. Сказано їм, що піде до полку телеграма, а жінки мають тимчасом ждати, доки чоловіки не прийдуть. Ждуть, не сплять цілу нічку. Над ранком у селї рух. Вояки досвіта поставали, пють каву, крутять ся, жартують, а нашим жінкам сьогодня не до сміху. Безсонна ніч і то очікуванє, непевність — зажурили їх чимало, але в команді кажуть, треба ждати, бо се не так легко найти і видобути якого чоловіка з окопів.

Ждуть терпеливо.

— Ось їдуть з лїса кухні, а коло них вояки. Може се наші — замітила Маруся, а другі вибігли за нею на дорогу.

Се чужі люди — нема наших! — каже друга.

— Ми також ваші, обізвав ся якийсь вояк, та став оповідати жінкам про се і те. Довідують ся наші жінки, що кухні ті якраз вертають від того полку, при котрім служать їх чоловіки, що кухарі возили ще вчера бідним вoякам їду, але цілу ніч простояли в лїсі, бо не мож до окопів приступити, анї воякам не можз них вийти — з причини огню — отсе вертають усї кухні з їдою назад.

— І щож ті бідаки будуть там їсти? — питають журливо жінки.

— Кождий має резервові порції хлїба і мяса, то тимчасом якось собі радить, доки не наступить красше полученє.

— Тому то ми так довго ждем на наших, — подумали жінки, та мовчки порозходились по своїх закутках одна в садку, друга до стодоли, трета під тином, инша в сїнях — та ждуть далї.

Під ніч другого дня — прийшло трьох вояків — з одної компанії. Жінки не пізнають їх — так змарнїли. Плачуть вкінци усї і з горя і з радости.

Коло півночи прийшло ще двох, над ранком знов трьох — є вже усї, лиш Марусї чоловіка нема.

— А деж Іван, питає затривожена Маруся.

— Він ще прийде, кажуть другі, бо він не з нашої компанії, він має трохи далї йти.

румунській справі введено урядові круги в блуд. Є то річ можлива, але не дасть ся оправдати, бо ті, котрим довело ся правити судьбою краю, обовязані були все предвидіти. Бесідник не бере ся розсліджувати се, чи дійсно було річию конечною вибрати иньшу лінію стратеґічної оборони, як ту, котра переходила граничним хребтом Угорщини, але стверджує, що було неминучою конечностию і обовязком поробити потрібні приготованя зі згляду на забезпечене житя і майна надграничних мешканців. Бесідник є переконаний, що зібране цілої енерґії викличе небавком сподівану зміну положеня. (Оплески).

Ґр. Андраші заявив рівнож, що треба напружити всї сили, аби побороти нового ворога. Се сором для нас, що ми дали ся впровадити в блуд. Вина паде на дипльоматів. Прецінь Братіяну кілька разів ззявляв, що як уложать ся такі політичні відносини, то він не буде міг виступити проти публичної опінії. Бесідник поділяє надію, що удасть ся пімстити сей ганблячий поступок Румунії, коб лиш управа була ліпша.

Ґр. Каролї отакував ґр, Черніна за те, що дав ся заскочити подіями. Але похибки, пороблені в заграничній політиці, падуть також на ґр. Тісу, бож відомо було, які Румунія робила приготованя.

П. Раковскі (люд) заявив, що треба зробити все, щоб побороти нікчемного ворога. Але було би великою похибкою не критикувати поповнені занедбаня. Вже в своїй промові д. 22. серпня вказав він на те, що край стоїть над пропастию. Президент мінїстрів показав ся також цілком незорієнтованим. Треба було краю боронити принайменше так довго, щоб 100 000 Семигородців не пішло на жебри. Бесідник в острий спосіб критикував урядові звідомленя про події на румунськім фронті. Заявив, що в заграничній політиці пороблено дуже великі блуди. Президент мінїстрів показав ся невідповідним, коли дав ся скомпромітувати. До того стану допровадило лихе правлїнє.

Президент мінїстрів Тіса забирає знову голос. Крайна лївиця знов перебиває йому постійно.

Тіса обмежуєть ся тепер до запротестованя проти того твердженя, будьто би нарід стояв над пропастию, будьто би для народу вибила послїдна година. Війна і в иньших державах поробила спустошеня. Бесідник згадує про Францію, Галичину і східні Пруси. З граничних областий виселено нерумунське населенє майже цілковито. Що не можна було забрати всю худобу, що евакуація не відбула ся в порядку, виною того був наглий нічний напад Румунів, Не було часу, шоб виконати всї зарядженя. В монархії числили ся з можливостию війни з Румунією, але речинець її рішучо не був відомий, а урядові заяви правлячих мужів стану в Румунії, навіть заяви румунського короля в послїдній хвили, могли кождого успокоїти, що нападу не буде.

Премієр пригадує, що власне переводжено зарядженя, які мали на цїли оборону границь Угорщини, як розійшла ся вістка про виповідженє війни. (Звертаючи ся до опозиції): Прошу критикувати як найострійше, але не чіпайте, панове, найдорожшого скарбу народу!

Оплески, оклики: Елїєн! на правици. На сїм засїданє перервано на дві години.

По перерві слїдували особисті відповіди поодиноких бесідників, в часї котрих, особливо в часї промови п. Раковского, котрий обговорював послїдну відповідь Тіси на інтерпеляцію що до переговорів з Італією, вивязали ся дуже живі, часом бурливі події. Пп. Стеренї і Урманчі остро критикували невідповідні зарядженя, видані правительством в справі виселеня граничних областий Семигороду. Домагали ся нових заряджень в хосен виселенців, що їм премієр в імени правительства обіцяв.

Слїдувало тайне засїданє.

Коло 8. год. вечером отворено явне засїданє. Президент запропонував, щоб слїдуюче відбуло ся в середу. На дневнім порядку уосноване внесень Андрашого і Аппонїя в справі скликаня делеґацій і в справі обовязку мінїстра заграничних справ дати Соймови виясненя та наради над численними інтерпеляціями.

Пропонований дневний порядок принято.

— А може ви мене дурите, може він не жиє.

— Бог з вами, жиє, я бачив його на власні очи тамтої недїлї...

Заспокоїла ся Маруся. Жде ще цїлий день і знов цїлу ніч, а чоловіка нема. Йде до команди, розповідає свої жалї — телефонують за чоловіком ще раз.

Коло полудня приходить відповідь!

Прочитав офіцир, затулив губи, глянув на жінку і подав телеґраму мині, кажучи: скажи що тут написано, але обережно, щоб бідна не дуже була заскочена тою вісткою...

Читаю: Іван Бордуляк поляг дня 9. червня в бою під Л., там і похований.

— Що там є? закричала Маруся!

Я мовчав, не міг до слова прийти. Вкінци кажу: Нїчо, чоловік жиє, але не може прийти...

— Неправда, я вже знаю, все — простогнала бідна Маруся і зaридала так тяженько — що болю її та розпуки я не беру ся описувати.

Я відійшов вечером, коли случайно переходив коло команди, видів я, як Маруся ще ходила по дорозї, ломила руки та плакала...

Я лиш другим жінкам розповів про смерть Бордуляка, а вони самі просили мене, аби Марусї нічого не казати, бо для неї се такий удар, що ледви чи вона його пережиє.

Гр. Г.

Світова війна

Греція перед рішенєм.

РОТЕРДАМ. (Ткб.). „Courant“ доносить з Льондону: „Times“ довідує ся, що грецький король Константин заявив послам коаліції, що є готовий змінити політику Греції.

З Атен доносять: Завтра перед полуднем відбуде ся під проводом короля коронна рада. Беруть в ній участь представники антанту, Венїзельос однак виключений. Мають на ній запасти послїдні рішеня.

Наслїдник престола Юрій рішучо відказав ся вступити на престол, як що його батько буде приневолений абдикувати. Тому відкликав антант з Петрограду князїв Николая і Андрія, щоб з ними вести переговори. — „Stampa“ натякає навіть, що король мав виїхати до Ляріссы, а в Греції заведено провізоричну реґенцію. Та вістий з Греції не можна провірити.

Насильства атанту.

ЛЬОНДОН (Ткб.). З Атен доносять до „Daily Telegraph“. В недїлю самохід, що віз секретара і двох иньших урядників австрійсько-угорського посольства, був в дорозї до Елевзіс. Анґлїйські аґенти, що їхали рівнож самоходом, візвали попереду згаданий самохід, щоби він здержав ся. Австрійцї хотїли втічи, але самохід Анґлїйців дігнав їх. Упав стріл до Австрійців, які в виду сего віддали себе в руки анґлїйських аґентів. Кавас посольства легко ранений.

ЕЛЄВЗІС (Ткб.). Анґлїйський поліціянт увязнив секретара австрійсько-угорського посольства. Стрілами примусив самохід, який віз секретара, щоби задержав ся. Увязнено також Німців Гофмана, Гіппа і одного Грека, мужів довіря німецького аґента бар. Шенка, який сам зник. Румунського військового атташе, якого увязнено як приятеля Гофмана, випущено на волю.

В Атенах панує супокій.

МІЛЯНО. До „Secolo“ доносять з Атен під датою 3. с. м. Союзники зайняли німецькі, австрійські і угорські кораблї не лише в Пірею, але також в Саляміні і Єлевзіс. Разом зайняли 20 кораблїв. Коаліція твердить, що вони посилали вістки підводним лодкам іскровою дорогою.

Дорога до Букарешту.

„Standard“ пише: Треба числити ся з великими боями у відтинку між Сілїстрою а Рущуком, звідки Болгарам найкоротша дорога до Букарешту. Болгари будуть старати ся дійти до Букарешту як мож найскорше, щоб не дати Росіянам спромоги дійти через Румунію до сербської границї.

Похід в Добруджі.

„Corriere della Sera“ доносить. Німецько-болгарський похід в Добруджі має на цїли зайти Румунів з заду і ставити опір російським військам в їх поході вперід. Німцї і Болгари зайняли Добріч, яких 40 кільометрів від Чорного моря, яке то місто получене через границю зелїзницею з Варною і яке становить досить важну узлову точку. Та похід той не є так небезпечний, бо Росіяни і Румуни будуть могли його легко в тій области спаралїжувати.

До історії румунської зради.

РИМ. До „Giornale d'Italia“ доносять правдоподібно з петроградського жерела про хід переговорів почвірного порозуміня з Румунією від весни 1915 р Дневник твердить, що Румунія почала наново переговори, як воєнне положенє Росії прибирало кориснїйший зворот. Угоду підписав Братіяну і представники почвірного порозуміня дня 4. серпня в Букарештї. Румунія зобовязала ся в протягу 15 днїв від хвилї розпочатої операції на фронтї Солуня прилучити ся до війни. Сейчас по підписаню угоди король і Братіяну вибрали ся на лїтний спочинок, щоби відвернути увагу Німеччини і Австро-Угорщини.

Опрокинене сплетнї.

ЦЕТИНЇЯ. (Ткб.). Військове ґенерал-ґубернаторство перечить катеґорично донесеню заграничної преси, неначе би австрійсько-угорські війська зайняли славний скарб монастира в місцевости Високі Дечанї. Війсковий заряд уважає сей скарб за церковну власність.

Отже він лишить ся ненарушеним.

О мир для Европи.

В „New York American“ пише Randolf Hears: Европейська війна може протягнути ся в безконечність, як що воюючі держави будуть одержували від Сполучених Держав оруже, муніцію і гроші на те, щоб мордувати собі населенє. А таке продовжуванє війни потягне за собою знищенє і опустошінє. Та не лиш злою і нелюдською є річию давати европейским державам гроші на те, щоб дальше вели убійчу війну, але також нерозважною і небезпечною для нашого краю, бо наслїдком знищеня і обниженя білої раси стає чимраз грізнїйша, жовта небезпека.

О тім, щоб війна скінчила ся на чисто військовій основі, тепер і бесіди не може бути. Положенє теперішне прецінь нічим не ріжнить ся в своїй суги від положеня перед роком, коли Анґлїя затягала першу пожичку в Сполучених Державах. Успіхи на заході виносять ледви 40 клм. кв., коли міжтим німецькі успіхи на сході доходять до 80.000 кв. клм. Кінчить отже слїдуючим внесенєм: „Обовязком Америки і американського населеня є прискорити кінець війни і не протягати її в безконечність“.

Тим то повитати можна промову Вільзона, яку він виголосив, як принимав кандидатуру на президента з рамени демократичного сторонництва. Сказав він між иньшим: „Будучий мир мусить бути справедливий і тривалий, а нарід американський мусить причинити ся своїм ентузіязмом і значінєм до того, щоб той мир вже раз заключено“.

Коб не скінчило ся лиш на гарних словах!

З грецької Македонії.

З Солуня пишуть: Ген. Саррай висловив своє невдоволенє з грецького правительства за те, що видало Болгарам здовж Струми 17 уоружених фортів коштом соток міліонів. В фортах тих віддано рівнож в болгарські руки величезну скількість муніції і всякого рода воєнних уряджень, а крім того більше, як 100 гармат тяжкого калїбру.

Болгарська телеґрафічна аґенція доносить: Ріжні аґенції розширювали поголоски, що при надходї нашої першої армії в грецьку область населенє утїкало. В виду того начальний комендант першої армії подає до відома: До половини серпня напирали сербські власти, які здовж нашої границї примістили ся були, щоб населенє всїх сїл опустило свої огнища, а позволяли їм забирати лиш найконечнїйші предмети. З далека бачили ми, як цїлі маси мешканців полишали села і удавали ся в глубину Греції. І дійсно, як розпочала наша армія офензиву, застали наші передні відділи порожні села, в яких закватирувались лиш були сербські війська. Міжтим вистарчало, щоб наші війська дійшли до одного і другого села, як можна було побачити, що мешканцї з повним довірєм до болгарських жовнїрів і радіючи відшукували свої огнища; люди лихословили ворогови за те, що виганяв їх з хат і відривав серед лїта від пільних робіт та витали в наших військах освободителїв від сербської тиранії. Тепер ті села мають свій попередний вигляд.

Після донесеня аґенції Аваса з Солуня комітет народної оборони в Македонії, який повстав з ініціятиви найзнатнїйших провідників армії, проклямував незалежність грецької Македонії.

Російське звідомленє.

З д. 3. вересня по полудни.

Західний фронт: В околиці Риґи рушили Німцї до наступу на наші лотишські

батальони, які однак відігнали ворога протинаступом і завдали йому значні страти. В околиці Золочівська (? Золочева) в Галичині тривають бої дальше. Там убито хороброго полковника Ґілліса, команданта батерії моздірів, а хороброго підполковника Чевакова тяжко ранено. На південь від Рафайлової і в околиці гори Капуль в области Дорнаватри наші війська вигнали ворога з побудованих становиськ і заволоділиількома узгірями. Протинаступи ворога, шоби відзискати утрачені становиська, відперто нашим огнем. Ми полонили 300 людий.

З листів дивака.

Хотів би я могти не думати і не писати!

Не думати — бо думанє без можливости вихіснованя його в житю, се проста нісенітниця, нагадує манію божевільного чоловіка, а не писати — бо писанєм додаю лишень нову цеглу до зненавидженої мною будівлї — бляґи. Негарний вислів, але негарної річи не годен гарними словами описати. Хто найде лїпший вислів, нехай мене поправить. Ходить минї о представленє того, що в нас до писаня все найдуть ся люди, але до дїла дасть Біг. І пишуть, пишуть — часом, коли їм вже мало прози, то знущають ся над поезією — щоб лишень ми Українцї мали богато писаного. Байдуже, чи хто читає, а коли читає, чи розуміє, а коли розуміє, чи перенимає ся тим, а коли перенимає ся, чи виконує се. Байдуже; річ в тім, щоб чужі читали і подумали: „Ага, ті Українцї якби не робили, то чейже й не писалиб“. Скажу щиро — придав би ся який „указ“, що заборонявби псувати папір і чорнило тим, котрі замість робити, пишуть. Во писанє має бути помочію в роботї, а не на те воно, щоб само удавало, що є роботою.

Длятого хотів би я бути в спроможности не писати.

Але не можу, так як не може не кричати і не вимахувати руками сей, що потапає, хоч знає, що се йому ще тільки шкодить.

Потапаю. Не я один, богато нас, може навіть всї. Длятого мушу думати і мушу писати.

Чую в собі талан, чую енерґію, хотів би я жити. Не маю де, не маю для кого, не маю по що.

Таких нас більше.

Де є сей нарід, де ті Українцї? Хиба не ся дивна порода людий, що їй зовсїм незвісне почутє всего культурного людства: Почутє самосвідомости, гордости, амбіції.

Де „Ми“? Бачу — почуваю себе, бачу другого, третого, десятого, сотного, говорю з кождим з них таки дійсно по українськи — але кождий з них жиє сам для себе. А деж „Ми“, де ми всї разом, де ми як нарід, Українцї? Дрож нетерпеливости, обуреня, злости перенимає нутро: Люди двайцятого віку по Христї не знають, що вони люди, не скотина? Ті люди двайцятого віку по Христї ходять як зблукані вівцї по світї і не знають, по що їх мати на світ родила?!

Хотів я поважно, спокійно писати, але обняв мене жах, чи я не божевільний, що беру ся говорити до привиду, до чогось великого, що є лишень в моїй уяві чимось цїлим, а в дійсности розпадаєсь на мілїони атомів без почутя приналежности до себе. І соромно минї, що хтось мігби висміяти мене за мою мрійливість.

Нї, я не мрію. Шукаю своїх людий, шукаю народу. Шукати чейже вільно і се не прояв божевіля. Шукаю, бо минї їх треба, звичайних людий таких, як я. Може найду, може вони відізвуть ся, то порозуміємось. А як нї, то довідаюсь, що я на хибній дорозї.

Є між нами богато щирих патріотів. Знаю їх. Лишень не годин найти таких, що хотїлиб народови добра: Нашому народови, українському. Я повинен би просити, щоб чужі, не українцї сього, що пишу, не читали, бо дістануть завороту голови від тих немилосерних противенств між назвами ріжних культурних понять, а тим, що Українцї під ними розуміють, а ще тим як вони те, що розуміють, виконують. Бо з моїми я вже як слїд порозуміюсь. Ось пр. вважати себе патріотом, не значить у нас зараз хотїти свому народови добра, лише бути ласкавим звати себе прилюдно Українцем. Не конче зараз все і всюди, але так більше перед своїми. Кого ще стати на дотеп і підприємчивість, може подбати о визначенє ся — між своїми. Вправдї всї инші завидувати-муть йому становища, але все таки його партія звати-ме його заслуженим патріотом. З тим всїм бажанє добра свому народови зовсїм не вяже ся.

А я доконче хотів би найти товариство таких, що бажають народови добра. Се не якийсь сентимент, лишень інтерес.

Минї нудно і зле без народу. До чужих минї годї переходити; зійшовби ся я там з цїлою товпою ренеґатів. А звісно, що ренеґати, се по найбільшій части люди найнизшої інтелїґенції. У нас поправдї, таких людий низької інтелїґенції було і є досить богато; длятого богато вже збаранїло і забуло, ким вони були, а ще все рік в рік богато нових сходить з глузду, думаючи (о скілько се „думанєм“ можна звати), що инший нарід має средство на їх власну глупоту. Отже дістатись в таке товариство річ зовсїм як так інтелїґентному чоловікови неприємна. Між своїми все таки є надія, що ті слабо інтелїґентні з часом виростуть з сього, в кождім разї скорше з між своїх, чим з родини ренеґата вийде самостійна, мудра одиниця, яка здобуде ся на відвагу вернути до своїх. Отже остати Українцем мушу. Але без народу все таки нудно і зле.

Сама назва Українець не вистарчить. Не вистарчить минї також, коли кождий Українець з осібна з горячим патосом деклямувати-ме, що нема висшого ідеалу над Україну або навіть розливати-ме свою плятонїчну любов до України в ґенїяльних стихах. Не вистарчать нарікання на мучеництво нашого народу і на хапчивість і перфідність і знущанє инших народів над нашим, не вистарчать приватні чи півпубличні розмови про се, що ми повинні робити, а чого не робимо, словом: не вистарчить говоренє і говоренє, писанє і писанє.

Се не вистарчить. Треба, щоб був нарід і один суцїльний орґанїзм. Орґанїзм — се значить щось зорґанїзованого з почутєм своєї суцїльности, свого суспільного „я“. Не збір ріжного рода одиниць, яких вяже лишень те, що їх як Українців всюди вважають людьми, коли не меншої вартости, то все таки невигідними. Бо така звязь не є жадною звязию і її потрафить зірвати перший лїпший ренеґат. Нарід мусить кожду одиницю свою держати всїми, сказатиб молекулярними силами людського єства. Мусить так тримати кожду одиницю при собі, як орґанїзм тримає кожду свою клїтину. Коли в якім орґанїзмі клїтини розлазилиб ся так, як Українцї із звязи зі своїм народом, то нїякий вчений не назвав би такого твору орґанїзмом. Не творять жадного суспільного орґанїзму жаби, хочби їх мілїони жили в однім ставі. Не злучить їх нї однакове рахканє, нї однаковий страх в небезпецї, анї навіть се, що часом котрась висше підскочить і зловить перелїтаючу комаху, якої не удалось зловити другій. То всьо не злучить їх і не перешкодить, щоб котрась з них не забажала вилїзти зі ставу, щоб попасти у мішок уличника, який понесе її на продаж, панам на присмак...

(Далї буде).

Новинки.

— **В церкві св. Юра.** Дня 11. вересня с. р. відправить ся в Архикатедральнім Храмі св. ВМ. Юра у Львові о годинї 9. перед полудн. Торжественна Служба Божа за упокій душі бл. п. Її Величества Цїсаревої і Королевої Єлисавети.

— **Іменованє.** Управитель мінїстерства внутрішних справ іменував мінїстеріяльного заступника секретара в сїм мінїстерстві дра Адама Левицького старостою в Галичинї

— **Пожежа Архангельска.** Передмістє Арханґельска, яке зовуть „Бик“, згоріло цїлковито. Всякі склади засобів живности, товарів і військових річий попалили ся. Шкода виносить 15 мілїонів рублїв.

— **Нова република?** Населенє Крети порішило проклямувати остров независимим, а Венїзельоса оголосити президентом.

— **Цукру є подостатком.** Цукрова централя буде що місяця передавати цукор потрібний для людности. Запаси вистарчать на покритє запотребованя до часу, коли надійде цукор з нових зборів. Як в останнїм часї в деяких околицях дав ся відчути брак цукру, то причиною сего були надзвичайні перевозові відносини, викликані війною. Належить однак припускати, що небавом в тім згляді наступить полїпшенє відносин. Правильне заосмотренє консументів в цукор буде запевнене.

— **З моря.** В серпни викинула вода на беріг 62 мінї, в сїм 46 анґлійських, 10 нїмецьких, а 6 иньшого походженя. Загальне число мін, які викинула вода на беріг від початку війни виносить 1279. З того є 702 анґлійські.

— **На стрічу мира.** Після вістки зі Стокгольму доносять з Парижа до дневника „Sozialdemokraten“, що провідники француських соціялїстів рішили запросити соціялїстів всїх країв, злучених союзом, на конференцію до Льондону, щоби нарадити ся над услівями мира і над зарядженями, які запобігли би спорам з причини війни. Міжнародне соціялїстичне бюро в Газї приняло на себе задачу приготовити сю конференцію.

— **По шість пальців на руках і ногах.** „Народнї Лїсти“ доносять, що в бараковім шпитали на Бельведері лїчить ся гірник Осип Зубек з Йонсдорф коло Брікс, який має по 6 пальців на руках і ногах. Замітна річ, що також брат Зубека і його дочки мають ті самі відмінні признаки тїла.

— **Що можнаб зробити із 100 мілїярдів, які видано на війну.** Як обчислено, пожерла до тепер війна на всего близко 100 мілїярдів марок, так величезну суму, що годї вірно собі в уяві представити. Щоби так величезні числа були приступнійші в понятю, прийшла одна шведська часопись на гадку обчислити, що за тих 100 мілїярдів, які антанти мають на сумлїню, можнаб зробити в культурнім світї.

За 100 мілїярдів можнаб урядити: 12.000 шкіл по 1,000.000 марок, 500 захоронок по 1,500.000 м., 1000 шпиталїв по 800.000 м., 2.000 висших шкіл по 1,200.000 м., 50 унїверситетів по 5,000.000 м., 3.000 публичних бібліотек по 600.000 м., 200 музеїв по 3,000.000 м., 3,000.000 старечих рент по 1.000 м., 500 закладів для убогих по 300.000 м., 500 захистів для бездомних по 800.000 м., 1.000 заведень для лїтників по 3,000.000 м., 2.000 народних кухонь по 50.000 м., 500 асилїв по 1,500.000 м., 5.000 безалкогол. реставр. по 100.000 м., 2.000 публичних городів по 800.000 м., 80.000 будинків із 6 комнатами, купальнями і подвірями по 14.000 м., 1.500 купалень по 500.000 м., 800 лїсних кольоній із 1.000 хат по 30.000 м., 1,000.000 лїтників (дач) по 800 м., 200.000 театрів по 4,000.000 м., 500.000 саль для викладів по 1,000.000 м., 1.000 сиротинських домів по 500.000 м., 5.000 технїчних шкіл по 4,000.000 м., 5.000 шкіл домашної господарки і житя по 1,000.000 м., 10.000 спортових площ по 25.000 м., 500.000 господарських машин по 680 м., 1,000.000 штук худоби по 500 м., 300.000 господарств по 10.000 марок.

— **Жидівська справа в Росії.** Російська преса живо інтересує ся всякими поголосками про зміну поведеня супроти жидів в Росії. „Бирж. Вѣд.“ довідують ся, що в правительственних кругах піднесено квестію ревізії законодавства, що відносить ся до жидів в Росії. Здає ся, не є виключене знесенє области осїдку. „Русское Слово“ зазначує, що мінїстерство внутрішних справ опрацьовує меморіял в жидівській справі, а іменно зібранє скарг, що не перестерігає ся обіжника кн. Щербатова в справі знесеня границї осїдку. Мінїстерство внутрішних справ має намір висказати ся за цїлковитим знесенєм границї осїдку, щоб задержати однак процентову стопу в школах і т. ин. „Новое Время“ подає вістку, що правительство позволило на відновленє в Росії давнійше застановлених жарґонових часописий. Урядового потвердженя тої вістки доси нема. — Сї всї голоси вказували би, що в Росії чим раз більше застановляють ся над внутрішньою реформою держави.

Оповістки.

Четвер, дня 7. вересня 1916.

Нинї: 7. вересня гр.-кат. Варфоломея, римо-кат. Реґіни.

Завтра: 8. вересня гр.-кат. Адріяна, римо-кат. Нар. НМП.

○ В справі учительських посад на Волини від тепер треба відносити ся прямо до шкільного Комітету у Володимирі Вол. на адресу надпор. Гната Мартинця, етапна почта 259. Кілька посад до обсадженя. 1—3

○ Вписи учеників до української ґімназії з правом прилюдности в Долинї, відбудуть ся в днях 5. і 6. вересня для II—V. кляси; кляси III—V. є клясами комбінованими.

Вступні іспити до I. кляси дня 7. вересня; до кляс висших від 8. до 15. вересня.

Єсли зголосить ся відповідна скількість учеників, будуть отворені кляси VI—VIII.

Вступна такса для учеників I. кляси 10 К, для кляс висших, учеників долинської ґімназії 5 К, для учеників инших заведень 10 К.

Місячна оплата за науку для учеників місцевих 15 К, для замісцевих 10 К, яка в виїмкових разах може бути знижена або дарована.

Оправдані пізнійші вписи будуть узглядняти ся до 1. жовтня. 2—7

○ Вписи до 2-клясової торговельної школи Тов. „Просвіта“ для дївчат

і хлопців відбудуть ся в днях від 5. до 9. вересня в годинах від 10—12 перед полуд. і від 4—5 по пол. в льокали школи при улиці Міцкевича ч. 11. (ріг площі св. Юра).

Услівя прийнятя: скінчений 14 рік житя і укінчені 3 кляси школи середної або виділової. В браку тих студій можуть бути кандидати (кандидатки) прийняті на основі вступного іспиту.

В разі достаточного зголошеня кандидатів (кандидаток) може бути отворений однорічний курс для женщин — зглядно 6-місячний вечірний курс.

Всяких інформацій уділяє дирекція письменно або устно.

Послідні вісти.

З головної австрійської кватири.

З дня 6. вересня 1916.

На східнім фронті.

Фронт проти Румунії:

Крім сутичок висунених вивідних відділів не було ніяких важнійших подій.

Фронт ґенерала кавалєрії архикнязя Карла:

На наш фронт в Карпатах поновив вчера неприятель нагальні наступи. Поминувши малі, а тяжко заплачені успіхи, розбили ся всі зусиля неприятеля, щоб зискати тут на терені.

Також в области на схід від Галича велась борба з великою завзятостию. По многих даремних приступах повело ся військам неприятелеви відіпхнути взад той відтинок фронту.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На схід від Золочева ворожі наступи, котрі виконано по найнагальнійшім гарматнім приготованю, зломили ми по части в наших засіках, по части вже огнем, замикаючим доступ.

На иньших фронтах крім огня артілєрії і метавок мін о малій силі не було важнійших подій.

На італійськім і півд.-східнім фронті.

Нічо важного.

Заступник шефа Ґенерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

На морі.

Дня 4. с. м. вечером одна з наших ескадр гідропланів з успіхом обкинула бомбами військові будівлі в Венеції і Ґрадо. Один гідроплян не вернув.

Команда фльоти.

З головної німецької кватири.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Російські наступи на північ від зелізниці Золочів-Тарнопіль розбили ся в нашім огни.

Фронт ґенерала кавалєрії архикнязя Карла:

Між Золотою Липою а Дністром поновили Росіяни свої наступи. По даремних приступах відіпхнули вони вкінци взад середину фронту. В Карпатах неприятель в боях на південний захід від Жабя і від Шипоту, про котрі вже донесено, осягнув малі користи. В многих иньших місцях атакував він вчера безуспішно.

На західнім фронті.

Битва по обох сторонах ріки Соми триває дальше з невменшеною завзятостию. Наступ провадить 28 анґлійсько-французьких дивізій. На північ від Соми нові їх наступи криваво відперто. На кількох лиш місцях зискав неприятель на терені. Місцевість Клєрі в його руках.

На полудне від ріки в борбі піхоти, що перехилювала ся то в сю то в ту сторону, удержали ми перші становиська перед новим напором Французів на фронті від Барлє аж до області на полудне від Chilly. Лиш там, де передні рови були цілковито зрівнані з землею, уступили ми з них. Пізнійші наступи відперто, причім потерпів неприятель незвичайно тяжкі втрати. Особливо відзначили ся мекленбурські, гольштинські і саскі полки. До вечера полонено протягом дводневних боїв на полудне від ріки Соми 31 офіцирів і 1437 жовнірів з 10 французьких дивізій та здобуто 23 скоростріли.

На балканськім фронті.

Здобуто приступом 7 фортів твердині Тутракан, серед того також панцирні батерії. На північ від Добріча хоробрі наші товариші, Болгари відперли значнійші румунсько-російські сили.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За се рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видав і відвічає за ред.: Д-р Слдіз Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.

